

การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันवाल 4 ตำบลรือ อำเภอนาทม จังหวัดน่าน*

MANAGEMENT OF COMMUNITY ENTERPRISE OF BAN PANWAN 4 RAB RO SUB-DISTRICT, THA SAE DISTRICT, CHUMPHON PROVINCE

เมธพร ดำอรุณ*

Methaporn Dumaroon

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Surattani Rajabhat University, Thailand

*Corresponding author E-mail: anlaor_18699@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทชุมชนและรูปแบบในการจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันवाल 4 และ 2) พัฒนากลยุทธ์การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันवाल 4 ตำบลรือ อำเภอนาทม จังหวัดน่าน ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน ได้แก่ 1) ศึกษาสภาพ การดำเนินงาน บริบทชุมชน และรูปแบบการจัดการวิสาหกิจชุมชน ใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านพันवाल 4 จำนวนทั้งหมด 30 คน 2) ศึกษากลยุทธ์ ใช้แบบ สัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ 1) กลุ่มวิสาหกิจ ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน และกรรมการ จำนวน 5 คน และ 2) หน่วยงานรัฐ ประกอบด้วย อบต. สำนักงานส่งเสริม วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอ และนักวิชาการ จำนวน 5 คน จำนวนทั้งหมด 10 คน 3) กำหนดกลยุทธ์ ใช้แบบ สัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้เชี่ยวชาญการจัดการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 คน และ 4) ประเมินกล ยุทธ์ ใช้แบบประเมินความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่างคือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านพันवाल 4 จำนวนทั้งหมด 10 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงทั้งหมด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงาน ได้แก่ ด้านทรัพยากรพื้นฐาน ด้านระบบการทำงาน ด้านบทบาทภาครัฐ ด้านความสามารถทางการแข่งขัน ด้านผลดำเนินงาน ส่วนบริบทชุมชนมีการอยู่อาศัยแบบเครือญาติ พึ่งพาอาศัยกัน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ได้แก่ กาแฟ ทุเรียน ข้าว กล้วย รูปแบบ

* Received February 6, 2023; Revised March 25, 2023; Accepted April 5, 2023

การจัดการวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ด้านการวางแผนการผลิต ด้านการเงินและบัญชี และด้านการตลาด และ 2) พัฒนากลยุทธ์การจัดการวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย 2.1) การพัฒนาทรัพยากรกายภาพ และ 2.2) การพัฒนาเศรษฐกิจ ผลประเมินเหมาะสม มีความเป็นไปได้ ค่า $\bar{X} = 4.53$ ซึ่ง $\bar{X} > 3.51$ ขึ้นไปผ่านเกณฑ์

คำสำคัญ: การจัดการ, วิสาหกิจชุมชน, บ้านพันวาล 4, กลยุทธ์

Abstract

The objectives of this research article were: 1) study the community context and management model of Ban Panwan 4 community enterprise, and 2) develop a strategy for management of Ban Panwan 4 community enterprise, Rab Ro Sub-district, Tha Sae District, Chumphon Province. The study mixed methods research includes 1) to study the operational conditions, community context and community enterprise management model using a questionnaire. Members of Ban Panwan Community Enterprise Group 4 total 30 people, 2) Study strategies using in-depth interviews. Key informants are: 1) Enterprise group consisting of a chairman, vice chairman and 5 directors, and 2) government agencies, consisting of Sub-district Administrative Organizations, Office of Small and Medium Enterprises Promotion. District Community Development Office District Community Development Office and academics, 5 people, total 10 people, 3) Set strategies, use in-depth interviews by 5 community enterprise management experts, and 4) strategic assessment use the satisfaction assessment form The sample is Members of Ban Panwan Community Enterprise Group 4, total 10 people. All selecting a specific sample. Data were analyzed by statistical frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The research was found that: 1. operating conditions including basic resources, working system government, role competitiveness, performance. In the context of the community are interdependent and mainly engaged in agricultural occupations, including coffee, durian and trade. The management mode of community enterprises includes production planning, financial accounting and marketing. And 2. Develop a strategy for management of Ban Panwan 4 community enterprise includes 1) physical resource development, and 2) economic development, manage all dimensions of health, assessment results

were appropriate, possible, value $\bar{x} = 4.53$, average >3.51 or more that shown pass the criteria.

Keywords: Management, Community Enterprise, Ban Pan Wan 4, Strategies

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 มุ่งเน้นการพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อย ขนาดเล็ก และขนาดกลาง โดยใช้วิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อขยายฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมโดยดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาและส่งเสริมสังคมผู้ประกอบการ เพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการที่ผลิตได้และขายเป็น และเพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็งแข่งขันได้มีเสถียรภาพและมีความยั่งยืนสร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานใหม่โดยการใช้นวัตกรรมที่เข้มข้นมากขึ้นเป็นการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก และสร้างความมั่นคงทางพลังงาน อาหารและน้ำ การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐมีอย่างต่อเนื่องเพราะภาครัฐต้องการยกระดับวิสาหกิจชุมชนให้มีความพร้อมในการแข่งขันทางการค้าโดยเป้าหมายของการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในช่วงปี 2558 - 2564 โดยทำให้วิสาหกิจชุมชนพัฒนามาตรฐานการดำเนินงานที่สูงขึ้น มีการเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองในชุมชนเป็นหลัก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องวิสาหกิจชุมชน เช่น การส่งเสริมผู้ประกอบการรายย่อยและวิสาหกิจชุมชนให้คำนึงถึงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมพัฒนาศักยภาพคน และใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาเครือข่ายองค์กรพัฒนาเมืองและชุมชน รวมทั้งกลุ่มอาสาสมัครด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในท้องถิ่น โดยการสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายองค์กรพัฒนาเมือง ชุมชน และเครือข่ายที่ประกอบด้วยภาคีสำคัญตามบริบทของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเชื่อมโยงการพัฒนาาร่วมกันในทุกระดับและพัฒนาศักยภาพองค์กร เพื่อส่งเสริมให้เกิดกลไกทางเศรษฐกิจในการพัฒนาผลผลิตตามมาตรฐานสากล ธุรกิจชุมชนแบบครบวงจร และตลาดเพื่อเกษตรกรโดยเกษตรกร พร้อมกับส่งเสริมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์และรายได้ให้กับชุมชน (Office of the National Economic and Social Development Council, 2565)

ทั้งนี้ในการพัฒนาประเทศโดยระบบเศรษฐกิจฐานรากเป็นกลไกหนึ่งของนโยบายขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ทำให้ภาครัฐเห็นความสำคัญของเศรษฐกิจชุมชนหรือธุรกิจชุมชนมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเศรษฐกิจชุมชนมีความสำคัญทั้งในด้านการผลิตปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของผู้นุ่ชย เช่น การผลิตอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และ

ยารักษาโรค ด้วยที่วิสาหกิจชุมชนเป็นการผลิต การค้าและเงินเพียงเล็กน้อยการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งได้นั้น จึงควรมีความเกี่ยวเนื่องกับกลไกการตลาดโดยการพัฒนาวีธีการผลิตการดำรงชีวิตของชุมชนที่เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และ พิทยา ว่องกุล, 2554) รวมทั้งการพัฒนาวีสาหกิจชุมชนให้ก้าวไปสู่การเป็นผู้ประกอบการในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชนฐานรากเริ่มต้นจากการผลิตปัจจัยพื้นฐานที่พอเพียงและมั่นคง โดยใช้ทรัพยากรของวิสาหกิจชุมชนและภูมิปัญญาของท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน บทบาทของวิสาหกิจชุมชนในการพึ่งพาตนเองยังส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่ชุมชนในประเทศไทย มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการส่งเสริมกิจการของชุมชนทั้งในด้านภาวะผู้นำซึ่งมีอิทธิพลต่อความสำเร็จที่เกี่ยวข้อกับการจัดการการผลิตสินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชน ในประเทศไทยเมื่อผู้นำมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการย่อมส่งผลสำเร็จต่อวิสาหกิจชุมชนสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนที่ยกระดับผู้ประกอบการให้สูงขึ้น (งพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังขรัตน์, 2556) จะเห็นได้ว่า การพัฒนาวีสาหกิจชุมชนนั้นยังต้องมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบทั้งกระบวนการผลิตการปรับเปลี่ยนวัตถุดิบสู่ผลผลิต ด้านการตลาด ด้านการจัดการ และการดำเนินงานของวิสาหกิจโดยการมีส่วนร่วมจะส่งผลให้เศรษฐกิจของชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน แต่ทั้งนี้ยังพบข้อบกพร่องของวิสาหกิจชุมชน คือ การขาดระบบการบริหารจัดการการเงิน เนื่องจากผู้นำกลุ่มเป็นเจ้าของกิจการเพียงผู้เดียว (สมจินตนา จิรายกุล, 2560) ดังนั้นควรส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัตถุดิบในชุมชนโดยคนในชุมชนเพื่อคนในชุมชน โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรของชุมชน รวมถึงการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง (สัญญา เคนาภูมิ, 2558)

ดังเช่นวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 ตำบลบ่อไร่ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดบุรีรัมย์ อาชีพส่วนใหญ่ของสมาชิกในชุมชนบ้านพันวาล 4 คือ อาชีพเกษตรกรรม มีการปลูกกาแฟและทุเรียน กาแฟที่ปลูกเป็นกาแฟสายพันธุ์โรบัสต้าของแท้ของจังหวัดบุรีรัมย์ จากต้นทุนที่มีได้เกิดการรวมกลุ่มในชุมชนขึ้นเพื่อนำทรัพยากรที่มีอยู่ในครัวเรือนมาใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ ทุกครัวเรือนจะมีพืชเกษตรที่นำมาแปรรูปผลิตภัณฑ์ คือ ทุเรียน และกาแฟ เพื่อจำหน่ายไปยังท้องตลาด ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มีแต่รูปแบบเดิม ๆ ทำให้ส่งผลถึงการตลาดและลูกค้า และขาดความยั่งยืนในกลุ่ม นอกจากนี้ได้พบปัญหาในการจัดการของกลุ่มตั้งแต่การวางแผนงานในการรับผิดชอบ มาตรฐานสินค้า แปรนต์ชื่อสินค้า รูปแบบบรรจุภัณฑ์ และช่องทางจำหน่าย เนื่องจากปัจจุบันมีการแข่งขันด้านการตลาดสูงและการผลิตสินค้าที่มีรูปแบบไม่ทันสมัย และตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ๆ ทำให้ไม่เป็นที่น่าสนใจของกลุ่มลูกค้าอื่น ๆ ด้วย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาสินค้าให้ทันสมัย น่าสนใจ น่าบริโภคและมีมาตรฐาน รวมถึงบรรจุภัณฑ์ที่สร้างสรรค์น่าดึงดูดในการซื้อ จากสภาพปัญหาที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญ

และสนใจที่จะศึกษาเรื่องการจัดการวิสาหกิจชุมชนของชาวบ้านในชุมชนบ้านพันวาล 4 ตำบล รือ อำเภอนาทม จังหวัดน่าน เพื่อพัฒนารูปแบบวิสาหกิจชุมชนให้มีความชัดเจน เพื่อนำไปปรับใช้ในการจัดการทรัพยากรอื่น ๆ ให้เกิดประโยชน์ในชุมชน ตลอดจนพัฒนาผลกระทบการจัดการวิสาหกิจชุมชนในการสร้างฐานเศรษฐกิจชุมชน และด้านเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชนและรูปแบบในการจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 ตำบล รือ อำเภอนาทม จังหวัดน่าน
2. เพื่อพัฒนาผลกระทบการจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 ตำบล รือ อำเภอนาทม จังหวัดน่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี เป็นวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาบริบทชุมชนและรูปแบบในการจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 ตำบล รือ อำเภอนาทม จังหวัดน่าน

ตอนที่ 1 ศึกษาหลักการแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบริบทชุมชน รูปแบบการจัดการวิสาหกิจชุมชน (เชิงปริมาณ)

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร บทความวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีบริบทชุมชนบ้านพันวาล 4 รูปแบบการจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยผู้วิจัยคัดเลือกตามเกณฑ์การคัดเลือกคือ เรื่องที่ทันสมัย เอกสารที่จะนำมาอ้างอิง เอกสารหรือตำราภาษาไทย ไม่เกิน 5 ปี และเอกสารหรือตำราภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 10 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ตารางการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบด้วย พฤติกรรม ด้านความรู้-ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

การเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วทำการบันทึกข้อมูลลงตารางการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 2 ศึกษาบริบทชุมชนและรูปแบบในการจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 (เชิงคุณภาพ)

แหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มวิสาหกิจ ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน และกรรมการ จำนวน 5 คน และ 2) หน่วยงานรัฐ ประกอบด้วย อบต. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำนักงานพัฒนา

ชุมชนอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ และนักวิชาการ จำนวน 5 คน จำนวนทั้งหมด 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการ ด้านการทำประมง ด้านภาษา และด้านวิจัย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้เท่ากับ 0.67 – 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 มีความสอดคล้องถือว่าผ่านเกณฑ์ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546) จากนั้นจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) บริบทชุมชนบ้านพันवाल 4 และ 3) รูปแบบในการจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันवाल 4

การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เก็บด้วยตนเอง แบ่งวิธีการเก็บข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน (ปลายเปิด) ระยะที่ 2 บริบทชุมชนบ้านพันवाल 4 (แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง) และระยะที่ 3 รูปแบบในการจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันवाल 4 (สนทนากลุ่ม)

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา โดยใช้เทคนิคสามเสา (ด้านข้อมูล ด้านผู้วิจัย ด้านทฤษฎี) ในการตรวจสอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ว่าข้อมูลนั้นอึดอัด ถูกต้องเพียงพอ และความเชื่อถือได้ของข้อมูลว่าศึกษาได้อย่างครบถ้วน

ตอนที่ 3 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนบ้านพันवाल 4

แหล่งข้อมูล 1) ประชากร (Population) คือ สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านพันवाल 4 ตำบลบรือ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดชุมพร จำนวน 30 คน (คณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ ตำบลบรือ, 2563) และ 2) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านพันवाल 4 จำนวน 30 คน เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านพันवाल 4 มีจำนวนน้อย เพื่อความน่าเชื่อถือของข้อมูล (100 %) จึงจำเป็นต้องใช้กลุ่มเดียวกันทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านภาษา ด้านวิจัย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.50-1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) นำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, L. J, 1990) เท่ากับ 0.87 และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนบ้านพันवाल 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert, Rensis, 1967) ได้แก่ 1 หมายถึง น้อยที่สุด 2 หมายถึง น้อย 3 หมายถึง ปานกลาง 4 หมายถึง มาก และ 5 หมายถึง มากที่สุด และ 3) ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เก็บด้วยตนเอง แบ่งวิธีการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน (ปลายเปิด) และระยะที่ 2 สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน (checklist)

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. กำหนดกลยุทธ์การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของการจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4

แหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 คน เลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติคือ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เฉพาะทาง มีอายุการทำงานมากกว่า 5 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ 1) กลยุทธ์การจัดการวิสาหกิจชุมชน และ 2) ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของการจัดการวิสาหกิจชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งวิธีการออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของการจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 (แบบสัมภาษณ์) และระยะที่ 2 ร่างกลยุทธ์การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 (สนทนากลุ่ม)

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เทคนิค SWOT นำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาจัดทำร่างกลยุทธ์การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4

ตอนที่ 2 การร่างกลยุทธ์การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4

แหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 คน เลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติคือ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เฉพาะทาง มีอายุการทำงานมากกว่า 5 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเรื่องการร่างกลยุทธ์การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการร่างกลยุทธ์ และ 2) การร่างกลยุทธ์การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4

การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบ่งวิธีการเก็บออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 (สนทนากลุ่ม) ระยะที่ 2 สนทนากลุ่มอิงผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และสรุปภาพรวม

3. การประเมินกลยุทธ์การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4

แหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ ผู้เชี่ยวชาญในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย 1) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 2) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ 3) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ 4) อบต. 5) นักวิชาการ 6) ประธาน 7) รองประธาน และ 8) กรรมการ ทั้งหมดจำนวน 10 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านยุทธศาสตร์ หรือมีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนมากกว่า 5 ปีขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมิน แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert, Rensis, 1967) โดยแบ่งช่วงของคะแนน ได้แก่ 1 หมายถึง น้อยที่สุด 2 หมายถึง น้อย 3 หมายถึง ปานกลาง 4 หมายถึง มาก และ 5 หมายถึง มากที่สุด (แบ่งช่วงของคะแนน ได้แก่ 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับน้อย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับมาก และ 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด) และ 3) ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บด้วยตนเอง โดยใช้แบบประเมินระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

การศึกษาบริบทชุมชนและรูปแบบในการจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 ตำบลรับรอง อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร พบว่า

1. สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 มี 5 ปัจจัย ได้แก่

1.1 ด้านทรัพยากรพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สมาชิกมีความมุ่งมั่น จริงจัง ในการพัฒนาทักษะฝีมือ และแสวงหาความรู้มาใช้ในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.80$, S.D.= 0.50) รองลงมาคือ สมาชิกมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์/สินค้าใหม่ๆ ออกสู่ตลาดเพื่อผู้บริโภค ($\bar{X} = 4.67$, S.D.= 0.55) และน้อยที่สุดคือ สามารถระดมทุนในรูปแบบหุ้นตามที่กำหนดไว้ได้ สะดวก ($\bar{X} = 4.37$, S.D.= 0.67)

1.2 ด้านระบบการทำงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การจัดเก็บฐานข้อมูล ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน นำกลับมาใช้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.70$, S.D.= 0.54) รองลงมาคือ ระบบควบคุมด้านการผลิตสินค้าหรือบริการที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} =$

4.67, S.D.= 0.55) และน้อยสุดคือ สนับสนุนและเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ($\bar{X}$ = 4.37, S.D.= 0.62)

1.3 ด้านบทบาทของภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การรับนโยบายของภาครัฐสามารถนำไปสู่การประเมินประสิทธิผลวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X}$ = 4.63, S.D.= 0.56) รองลงมาคือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย ข้อกำหนด หรือการส่งเสริมของภาครัฐ ($\bar{X}$ = 4.57, S.D.= 0.50) และน้อยสุดคือ ประเมินประโยชน์ที่จะได้รับผ่านการสนับสนุนจากนโยบายของภาครัฐ ($\bar{X}$ = 4.27, S.D.= 0.52)

1.4 ด้านความสามารถทางการแข่งขัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการผลิตส่งผลให้เกิดอัตลักษณ์ และความแตกต่างของกระบวนการผลิตสินค้าและบริการ ($\bar{X}$ = 4.63, S.D.= 0.56) รองลงมาคือ รูปแบบของสินค้า ภาพลักษณ์ ตรายี่ห้อ มีอัตลักษณ์เฉพาะตัว มีความแตกต่างสามารถแข่งขันกับคู่แข่ง ($\bar{X}$ = 4.50, S.D.= 0.51) และน้อยสุดคือ สินค้าและบริการเกิดจากภูมิปัญญา วัฒนธรรมในท้องถิ่น เป็นทุนทางสังคมที่นำไปสู่อัตลักษณ์ที่โดดเด่น และแตกต่าง ($\bar{X}$ = 4.47, S.D.= 0.51)

1.5 ด้านผลการดำเนินงานขององค์กร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ โครงสร้าง และกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สามารถลดความผิดพลาดและความสูญเสียในกระบวนการผลิต ($\bar{X}$ = 4.67, S.D.= 0.55) รองลงมาคือ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพทำให้ผลกำไรเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X}$ = 4.63, S.D.= 0.56) และน้อยสุดคือ ความรู้ความสามารถ และทักษะการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น ($\bar{X}$ = 4.43, S.D.= 0.50) ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ด้านทรัพยากรพื้นฐาน				
-มีความมุ่งมั่น/จริงจัง/พัฒนาทักษะฝีมือ/แสวงหาความรู้	4.80	0.50	มากที่สุด	1
-มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์/สินค้าใหม่ออกสู่ตลาด	4.67	0.55	มากที่สุด	2
-สามารถระดมทุนในรูปแบบหุ้นตามที่กำหนดไว้ได้สะดวก	4.37	0.67	มากที่สุด	3
ด้านระบบการทำงาน				
-การจัดเก็บฐานข้อมูล ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน นำกลับมาใช้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว	4.70	0.54	มากที่สุด	1
-ระบบควบคุมการผลิตสินค้า/บริการที่มีประสิทธิภาพ	4.67	0.55	มากที่สุด	2
-สนับสนุน/เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ	4.37	0.62	มากที่สุด	3
ด้านบทบาทของภาครัฐ				
-การรับนโยบายของภาครัฐสามารถนำไปสู่การประเมินผล	4.63	0.56	มากที่สุด	1
-การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย/ข้อกำหนด/ส่งเสริม	4.57	0.50	มากที่สุด	2
-ประเมินประโยชน์ที่จะได้รับผ่านการสนับสนุนจากนโยบาย	4.27	0.52	มากที่สุด	3

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ด้านความสามารถทางการแข่งขัน				
-อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการผลิตส่งผลให้เกิดอัตลักษณ์ และ ความแตกต่างของกระบวนการผลิตสินค้าและบริการ	4.63	0.56	มากที่สุด	1
-รูปแบบของสินค้า ภาพลักษณ์ ตรายี่ห้อ มีอัตลักษณ์เฉพาะตัว มีความแตกต่างสามารถแข่งขันกับคู่แข่ง	4.50	0.51	มากที่สุด	2
-สินค้าและบริการเกิดจากภูมิปัญญา วัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นทุนทางสังคมมีอัตลักษณ์โดดเด่น และแตกต่าง	4.47	0.51	มากที่สุด	3
ด้านผลการดำเนินงานขององค์กร				
-โครงสร้าง และกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สามารถลดความผิดพลาดและความสูญเสียกระบวนการผลิต	4.67	0.55	มากที่สุด	1
-การบริหารจัดการทรัพยากรมีประสิทธิภาพทำให้มีกำไรเพิ่ม	4.63	0.56	มากที่สุด	2
-ความรู้/ความสามารถ/ทักษะการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น	4.43	0.50	มากที่สุด	3

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. บริบทชุมชนบ้านพันวาล 4 โดยภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักคือ การทำสวนกาแฟ ทุเรียน สวนปาล์ม น้ำมัน สวนยางพารา และสวนผลไม้อื่น ๆ ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจ และเป็นรายได้ของชุมชน มีรายได้เสริม คือ การเลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ และปลูกผักไว้บริโภคภายในครัวเรือนและชุมชน ในชุมชนมีกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์ร้านค้า กลุ่มสตรี และกลุ่มธนาคารข้าว มีความเป็นอยู่แบบเครือญาติพึ่งพาอาศัยและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกครัวเรือนมีสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้าน มีประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม สงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ และมีปราชญ์ท้องถิ่น ได้แก่ หมอท่าขวัญนาคน หมอยารักษาโรค ซึ่งสอดคล้องกับประธานกลุ่มว่า

“ชุมชนนี้ได้รับความช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนจากรัฐเพื่ออำนวยความสะดวกและพัฒนาตามแผนพัฒนาขึ้นพื้นฐาน ไฟฟ้าที่เพียงพอในพื้นที่ น้ำประปาที่สะอาด” (ประธาน, 2564)

3. รูปแบบในการจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 ประกอบด้วย 1) การวางแผนการผลิตคือ มีการสำรวจความต้องการของผู้บริโภคเพื่อนำไปออกแบบตรงกับความต้องการ 2) ด้านการเงินและบัญชีคือ จัดทำแผนรายรับ – รายจ่าย เพื่อแสงค่าใช้จ่าย และแจ้งให้สมาชิกทราบ และ 3) ด้านการตลาดคือ ผลทุเรียนนำไปขายที่ตลาดอวยชัย และมีการแปรรูปเป็นทุเรียนทอดตามออเดอร์ และจำหน่ายในงานแสดงสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับกรรมการว่า

“ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีจุดเด่น สวยงาม และแตกต่างจากผลิตภัณฑ์อื่น ให้เป็นที่น่าสนใจของผู้บริโภค รวมถึงรสชาติจะต้องถูกปากของผู้บริโภคด้วย” (กรรมการ, การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 ตำบลลับร่อ อำเภอนาทม จังหวัดนราธิวาส, 2564)

และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอได้กล่าวว่า

“กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์เป็นทุเรียนทอดเบรคแตก ส่วนกาแฟ นำมาคั่ว และใส่บรรจุภัณฑ์ จำหน่ายตามออร์เดอร์หรืองานต่าง ๆ” (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ, 2564)

การศึกษาพัฒนากลยุทธ์การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 ตำบลรับรอง อำเภอท่าแซะจังหวัดชุมพร พบว่า ผลจากการประเมินจุดที่ใช้ในการแบ่งเป็นค่าเฉลี่ยสูงสุด-ค่าเฉลี่ยต่ำสุด เพื่อกำหนดจุดตัด ทำการประเมินจุดตัด เพื่อกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคาม จากค่าความต้องการจำเป็นของการจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรกายภาพ และด้านเศรษฐกิจ นำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาทรัพยากรกายภาพที่มีในครัวเรือนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาเศรษฐกิจด้านผลผลิตทางการเกษตรที่มีในครัวเรือน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การประเมินผลกลยุทธ์การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาทรัพยากรกายภาพที่มีในครัวเรือนให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.57	0.77	มากที่สุด
2. การพัฒนาเศรษฐกิจด้านผลผลิตทางการเกษตรที่มีในครัวเรือน	4.55	0.62	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.53	0.76	มากที่สุด

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ด้านการประเมินผลกลยุทธ์มีความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์มาใช้ และผลประเมินกลยุทธ์มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.51 ถือว่าผ่านเกณฑ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.76)

อภิปรายผล

จากการศึกษาบริบทชุมชนและรูปแบบในการจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 ตำบลรับรอง อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร จากการศึกษามุมมอง พบว่า เนื่องจากสภาพพื้นที่มีต้นไม้และภูเขาสูง จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติอย่างมาก มีการทำเกษตรคือ กาแฟ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา และสวนผลไม้อื่น ๆ ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจ และเป็นรายได้ของชุมชน ในส่วนของรูปแบบการจัดการวิสาหกิจชุมชน คือ การวางแผนการผลิต สมาชิกในกลุ่มช่วยกันวางแผนผลิตภัณฑ์ให้ตอบสนองผู้บริโภคมากที่สุด โดยวัตถุดิบที่นำมาผลิตได้มาจากทรัพยากรที่มีอยู่ในครัวเรือน การเงินและบัญชี มีการจัดทำรายรับ - รายจ่าย เงินที่ได้เข้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะได้มาจากการขายผลผลิต โดยผู้รับซื้อจะจ่ายให้ และการตลาดมีตลาดรองรับซื้อผลผลิต ทั้งนี้ทางกลุ่มได้มีการบริหารจัดการผลผลิตจากทุเรียนเป็นระบบขึ้นโดยนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย เช่น ทุเรียนทอด ทุเรียนกวน ดังที่ นางลักษณ์ ทองศรี ได้กล่าวถึงปัญหาการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน คือ ด้านการ

จัดการการตลาด ทั้งนี้กลุ่มมีความต้องการในการพัฒนาการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ผ้าไหม ด้านการจัดการการผลิต อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการจัดการการตลาด ด้านของรูปแบบการจัดการของกลุ่ม คือ 1) การผลิต ควรวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีเอกลักษณ์และแตกต่าง ดำเนินการตามแผน และควบคุมคุณภาพได้มาตรฐานผ่านการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์และรักษาสิ่งแวดล้อม 2) การตลาด ควรรวบรวมผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์แตกต่างตามความต้องการของลูกค้า กำหนดราคาขายเหมาะสม ขยายช่องทางจำหน่ายและส่งเสริมการตลาด และ 3) การเงินและการบัญชี ควรวางแผนระยะสั้นและยาว ทั้งนี้ควรมีการจัดสรรเงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพ ติดตาม กำกับดูแล และสรุปการดำเนินงาน (นงลักษณ์ ทองศรี, 2559)

จากการศึกษาพัฒนากลยุทธ์การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 ตำบลรับรองอำเภอท่าแซะจังหวัดชุมพร จากผลการวิเคราะห์ SWOT การจัดทำกลยุทธ์ทางเลือกโดยใช้ TOWS Matrix และได้กลยุทธ์ทางเลือกซึ่งเป็นนวัตกรรมเพื่อนำไปใช้กำหนดการจัดการวิสาหกิจชุมชน ได้สะท้อนให้เห็นถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งอยู่บนพื้นฐานการรับรู้ที่ตนเองมีอยู่ และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถทำได้ โดยสรุปกลยุทธ์การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาทรัพยากรกายภาพที่มีในครัวเรือนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาเศรษฐกิจด้านผลผลิตทางการเกษตรที่มีในครัวเรือน ทั้งนี้ยังพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลักดันให้ประชาชนหันมาดำเนินชีวิตโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงทำให้ชุมชนมีการจัดตนเองในชุมชนที่ดี ดังที่ เพชรา บุคสีทา ได้กล่าวถึงกลยุทธ์การตลาดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งกลยุทธ์ตกอยู่ในกลยุทธ์เชิงแก้ไข/ ปรับปรุง ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ และกลยุทธ์ จำนวน 6 กลยุทธ์ คือ 1) การพัฒนาหน่วยงานการตลาด 2) การพัฒนาส่วนประสมทางการตลาด 3) พันธมิตร 4) การเจาะตลาดปัจจุบัน 5) การขยายตลาด และ 6) สร้างความเข้มแข็งตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อพิจารณาทั้ง 6 กลยุทธ์ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ (เพชรา บุคสีทา, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

บริบทชุมชนและรูปแบบในการจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 ตำบลรับรองอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร สภาพการดำเนินงานมีปัจจัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรพื้นฐาน ด้านระบบการทำงาน ด้านบทบาทภาครัฐ ด้านความสามารถทางการแข่งขัน ด้านผลการดำเนินงาน บริบทชุมชนมีการอาศัยอยู่แบบเครือญาติ พึ่งพาอาศัยกัน และช่วยเหลือกัน มีการทำกิจกรรมตามประเพณี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ได้แก่ กาแฟ พุเรียน และค้าขาย

ซึ่งรูปแบบการจัดการวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย ด้านการวางแผนการผลิต ด้านการเงินและบัญชี และด้านการตลาด ในการพัฒนากลยุทธ์การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 ตำบล บัรบ่อ อำเภอนาทม จังหวัดน่าน ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาทรัพยากรกายภาพที่มีในครัวเรือนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาเศรษฐกิจด้านผลผลิตทางการเกษตรที่มีในครัวเรือน ข้อเสนอแนะจากการวิจัยคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ควรฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการเงิน การวิเคราะห์ความเสี่ยง และการจัดทำแผนรายได้ รายจ่าย และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปคือ ควรศึกษาการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ ตำบลบัรบ่อ อำเภอนาทม จังหวัดน่าน เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐานและตรงความต้องการของผู้บริโภคและตลาด

เอกสารอ้างอิง

- กรมการ. (24 กันยายน 2564). การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 ตำบลบัรบ่อ อำเภอนาทม จังหวัดน่าน. (เมธพร คำอรุณ, ผู้สัมภาษณ์)
- คณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ ตำบลบัรบ่อ. (2563). แผนพัฒนาตำบล ประจำปี พ.ศ.2563. น่าน: คณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ ตำบลบัรบ่อ.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และ พิทยา ว่องกุล. (2554). วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจฐานราก. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: เอดิสันเพลส โปรดักส์.
- ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังข์รัตน์. (2556). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 10(1), 97–122.
- นงลักษณ์ ทองศรี. (2559). รูปแบบการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจังหวัดบุรีรัมย์. ใน *คุณนิพนธ์ปรัชญาคุณบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ . มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. (เล่มที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- ประธาน. (24 กันยายน 2564). การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันวาล 4 ตำบลบัรบ่อ อำเภอนาทม จังหวัดน่าน. (เมธพร คำอรุณ, ผู้สัมภาษณ์)
- เพชร บุดสีทา. (2560). การพัฒนากลยุทธ์การตลาดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับวิสาหกิจชุมชน จังหวัดกำแพงเพชร. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 “วิทยาการจัดการวิชาการ 2017: การวิจัยยุคประเทศไทย 4.0”*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ. (20 กันยายน 2564). การจัดการวิสาหกิจชุมชนบ้านพันนาล 4 ตำบลบ่อไร่ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร. (เมธาพร คำอรุณ, ผู้สัมภาษณ์)
- สมจินตนา จิรายุกุล. (2560). การพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนเขตธนบุรีเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2558). การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยโดยใช้ทฤษฎีจากฐานราก. วารสารวิจัยและพัฒนาย่อยลงกรณีในพระบรมราชูปถัมภ์, 10(3), 93-103.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ.2560-2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเฟื่องฟ้า พรินต์ติ้ง.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper Collins. Publishers.
- Likert, Rensis. (1967). “ The Method of Constructing and Attitude Scale”. In Reading in Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2565). yutthasat chat yisip pi. [The 20-Year National Strategy]. Retrieved February 14, 2565, from <http://nscr.nesdb.go.th/>